

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

PROSPÄIKKÄRI

1

2018

Vuosikokous

Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n
vuosikokous pidetään Inarissa Ylä-Lapin luontokeskuksen
(Siida) auditoriossa lauantaina 31.3.2018 alkaen kello 13.00.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 10. § mukaiset asiat, valitaan LKL ry:n edustajat K. Oy Kultakodin yhtiökokouksiin sekä käsitellään hallituksen esitykset varsinaisiksi jäseniksi ja mahdollisiksi kunniajäseniksi.

Esityslista

1. Kokouksen avaus ja läsnä olevien toteaminen2. Kokouksen järjestäytyminen, valitaan kokouksen puheenjohtaja, kokouksen sihteeri, 2 pöytäkirjantarkastajaa ja 2 äänenlaskijaa3. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys5. Esitetään toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto6. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapaudesta hallitukselle ja muille tilivelvollisille7. Päätetään toimenpiteistä, joihin vahvistetun taseen mukainen ali- tai ylijäämä antaa ai-
hetta8. Vahvistetaan toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio, liittymis- ja jäsenmaksujen suuruudet seuraavalle toimikaudelle sekä toimihenkilöiden palkkiot9. Valitaan hallitukselle puheenjohtaja ja jäsenet
erovuoroisten tilalle	Valitaan hallitukselle puheenjohtaja – puheenjohtajana on toiminut kolmivuotiskaudella 2015–2017 Hannu Viranto. Valitaan jäsenet hallituksen erovuoroisten jäsenien tilalle sekä kaksi varsinaista tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa – hallituksen erovuorossa olevat jäsenet ovat Aki Karvonen, Ensio Kaustinen ja Hannu Raja. Hallituksessa jatkavat Esko Orava, Kai J. Rantanen ja Maija Vehviläinen. – tilintarkastajina ovat toimineet Seppo Kotikangas ja Martti Rapeli, varatilintarkastajina Olavi Lind ja Raimo Repola 10. Valitaan LKL ry:n edustajat K. Oy Kultakodin yhtiökokouksiin vuodelle 201811. Uusien varsinaisten jäsenten hyväksyminen ja mahdollisten kunniajäsenien kutsuminen12. Keskustellaan muista esille tulevista asioista ja vuosikokoukselle esitetyistä asioista13. Kokouksen päättäminen

HALLITUS

Vuosikokousaineisto tulee tutustuttavaksi yhdistyksen kotisivuille osoitteessa: www.kullankaivajat.fi

Team Deadwoodin pj Marko Touru esittelee auditoriossa Sertifioitu Lapin kulta -hankkeen tilanteen alkaen klo 12.00. Mitä on saavutettu ja miten tästä eteenpäin.

Tämän jälkeen esitetään kullankaivaja Marko Laurosen sielunmaisemasta tehty elokuva "Rich is the life". Dokumentti palkittiin London Independent Film Awards 2018 -festivaaleilla lyhytdokumenttien parhaana.

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

41. vuosikerta
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J Rantanen

Toimitus:
Lapin Kullankaivajain Liitto ry
PL 86, 99871 Inari

Prospäkkäriin seuraavat numerot:
nro ilmestyy aineisto
2/18 toukokuussa 17.4. mennessä
3/18 lokakuussa 15.9. mennessä
4/18 joulukuussa 15.11. mennessä

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino: Kirjapaino Hermes

KANNEN KUVA

Kullanhuuhdontarummun täysinpalvellut vetokettinki ensi kesän avatavan Kultareitin kohteen Pihlajamäki muistojen seinällä. Pesulaitteen alun perin rakentanut Ami Telilä realisoi itselleen tarpeettomaksi käyneen pesulaitteen kaivospiirille Pihlajamäki-Klondike koviin hommiin. Valistuneen arvion mukaan kyseisellä pesulaitteella on eroteltu ihan kilpailukykyinen määrä Lapin kultaa.

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 4–5 Pääkirjoitukset
- 8–13 LKL:n suuriruhtinaallinen seminaariristeily 9.–11.2.2018
- 14–19 Kuka löysi Lapin kullan
- 20–21 Lemmenjoen kultareitti avataan kesäkuussa
- 22–25 Metsähallituksen tiedote kullankaivajille
- 26–27 Kullankaivaja jätteenhaltijana
- 28 Muista maksusi ja tilastotietojesi ilmoittaminen
- 29 Oikaisu kesän 2017 kuulumisiin Ivalojoki-alueelta
- 30 Talkookutsu
- 32–33 Muistokirjoitukset
- 34 Merkkipäivät

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:
Hannu Viranto
Eteläranta 42
96300 Rovaniemi
puh: 0400 182 964
hannu.viranto@gmail.com

Esko Orava
Mellantie 14
97220 Sinettä

Varapuheenjohtaja:
Maija Vehviläinen
Väinämöisentie 11
96300 Rovaniemi
puh: 040 778 9456
mrvehvilainen@gmail.com

Aki Karvonen
Karukorvenkuru
99885 Lemmenjoki
akijohannes@gmail.com

Hannu Raja
Lapionevantie 54, 61250 Jalasto
puh: 050 365 6570
hannu.raja@netikka.fi

Sihteeri: Kai J Rantanen
Kittiläntie 1074, 99800 Ivalo
puh: 040 7746 773
mullin.mallin@gmail.com

Ensio Kaustinen
Pertuntie 110, 69600 Kaustinen
puh: 040 595 0766
ensio.kaustinen@kase.fi

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77
Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAIT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry
PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Jos on kultaa, on ystäviä

Alkoholin tuotevalvontayksikkö kielsi reilut kymmenen vuotta sitten alkoholilain 49 §:n 1 momentin nojalla Oy Hartwall Ab:tä toistamasta oluensa mainontaa, jossa tuotteen kuvallisiin tai sanallisiin tunnuksiin oli liitetty teksti ”Jos on kultaa, on ystäviä”.

Tällainen heikon minäkuvan omaavan sekä arkuutta ja epävarmuutta sosiaalisissa suhteissa potevan nuoren mieron tielle suistava teksti oli nähty mm. jakeluauton kyljessä Vantaan Pakkalassa 5.9. iltapäivällä.

Kieltopäätökseen ei vaikuttanut yhtiön vakuuttelut siitä, että kyseessä on humoristinen sanaleikki, jonka positiivisen ja oivaltavan asiayhteyden tuotemerkkiin Lapin Kultra olutjuomien kohderyhmänä olevat täysi-ikäiset kuluttajat kyllä medialukutaitonsa avulla ymmärtäisivät. Tuotevalvontakeskuksen näkemyksen mukaan lause sisälsi ehdollisen viestin siitä, että Lapin Kultra juomalla voisi hankkia sosiaalisia suhteita ja että Lapin Kultra vähentäisi yksinäisyyttä.

Kullankaivaja ei kyllä voi peukuttaa tuotevalvontakeskuksen kokonaisarviolle, vaikka harva kullankaivaja enää Lapin Kultra -oluella ketterää känniä tempaiseekaan hollantilaisen kaljajätti Heinekenin ostettua tuotemerkin ja siirrettyä sen valmistuksen Lahteen. Lapin kullan Ystävät tietenkin tästä pois-lukien.

Kullankaivun maailmanhistoria on konkistadoreista **Cortés** ja **Pizarro** lähtien täynnä esimerkkejä siitä, kuinka kullan löytäminen

tuo vaurautta, ystäviä ja vaikutusvaltaa. Hyvä esimerkki on Kaliforniaan paenneen sveitsiläisen pikkurikollisen ”kapteeni” **John Sutterin** kohtalo. Hän oli yksi Kalifornian rikkaimmista maanomistajista, mutta menetti maansa, valtansa ja omaisuutensa suuren kultaryntäyksen kulkiessa yli hänen maitensa ja mantujensa. Köyhänä ja yksinäisenä kuollut Sutter vaati ja kerjasi lopun elämänsä oikeutta Yhdysvaltain senaatin portailla kantaen kylähullun mainetta.

Myös Lapin 150-vuotinen kultahistoria on täynnä näitä ihmiskohtaloita, **Seppo J. Partasen** sanoin sankareita, veijareita ja huijareita. Usein vieläpä samassa persoonassa. Kuten Partanen viime talven seminaariristeilyn alustuksessaan totesi, ovat riidat ja oikeusjutut olleet keskeinen osa kultahistoriaa niin meillä kuin kaikilla maailman kultakentillä. Partasen alustuksen otsikko sopisi hyvin liitonkin sloganiksi: Kullankaivajat, konflikteja yhteiskunnan kanssa jo vuodesta 1869.

Lapin kullankaivajat ovat heti ensimmäisestä kullalöydöstä lähtien riidelleet keskenään, viranomaisen kanssa, suurten unelmien kultayhtiöiden kesken, maanhaltija Metsähallituksen kanssa, lainsäätäjien ja tulkitsijoiden kanssa ja jopa yhdistyksen sisälläkin.

Parhaiten ovat aina menestyneet kullankaivajien vanaveteen iskeytyneet golddiggerit sanan laajennetussa nykymerkityksessä. Vaikka **Kokko-Heikki** koitti varoitella **Pellisen Jukka**a näistä ihanalta tuoksuvista paholaisista, sijoitti Pellinen aina uudestaan ja uudestaan

kesän aikana saamansa kullan näihin ystävättäriin. Lopputulos tästä jos on kultaa, on ystäviä -tapahtumaketjusta oli Lemmenjoen kultasadun traagisin.

Ehkä alkoholin tuotevalvontayksikkö oli sittenkin oikeassa. Ei se, että kaivaa ja saa kultaa, takaa sitä että on ystäviä. Paitsi nyt tietenkin työ- ja elinkeinoministeriössä, turvallisuus- ja kemikaalivirastossa, ympäristöministeriössä, Suomen Ympäristökeskuksessa, ELY:n ympäristöasiain yksikössä, AVI:n ympäristölupa-asoiden yksikössä, Metsähallituksen useissa eri organisaatiolonkeroissa ja kuntien ympäristövalvonnassa, saamelaiskäräjillä, alueen muiden elinkeinojen harjoittajien parissa sekä eduskunnassa.

Lisäksi kaikki pistävät, purevat ja polttavat syöpäläiset, jotka ovat kuitenkin siitä reiluja ja tasapuolisia, että ne räkkäaikana ovat jokaisen kullankaivajan ystävinä riippumatta siitä, saako kultaa vai ei.

MULLIS'

Taas odotamme menestyskystä kultakesää

Takana on jälleen ker-
ran hyvin onnistunut
laivaseminaari. Ennä-
tysmäärä, yli 340 osal-
listujaa. Myönteistä palautetta on
tullut niin osallistujilta kuin luen-
noitsijoilta. Katseltiin taaksepäin
kullankaivun 150 vuotta, mutta
myös tulevaisuuteen. Osallistuja-
määrä osoittaa, että kullankaivu on
vastoinikäymisistä huolimatta edel-
leen voimissaan. Arvovaltainen lue-
nnoitsijakaarti osoittaa, että kul-
lankaivajien liittoa ja sen kultase-
minaaria arvostetaan.

LKL:n edunvalvonnassa on
meneillään monenlaista prosessia
kaivoslain ja ympäristönsuojelu-
lain, jätemaksujen ja muiden kai-
vajia koskevien asioiden suhteen.
Suurelta osin keskeneräisiä, mutta
niiden etenemisestä kerrotaan Pros-
päckärissä, liiton nettisivuilla, lii-
ton hallituksen kokoustiivistelmissä
ja puheenjohtajan blogeissa. Seurat-
kaa ja antakaa palautetta.

Kaivospiirien lakkauttamisen
siirtymäajan pidentäminen on
juuttunut TEM:ssä ministerin pöy-
dälle. LKL vetosi vielä pari viikkoa
sitten taas kertaalleen kansanedus-
tajiin asian etenemiseksi. Hyviä
uutisia sen sijaan saatiin Pohjois-
Suomen hallinto-oikeudesta, kun
se hyväksyi kullankaivajan tekemän
valituksen Metsähallituksen Luon-
topalvelujen mielivaltaisesta pää-
töksestä kullankaivajan tukikohdan
rakennuksista. Se antaa hyvän poh-
jan myös jatkossa asumisen suhteen
ainakin silloin, kun kaivospiirin tai
kullanhuhdonta-alueen haltija
vaihtuu. Toivottavasti laajemmin-
kin.

Kultaristeily käynnisti Lapin

kullan löytymisen 150-juhlavuoden
tapahtumat. Tulossa on Saari-
selällä juhluvuoden teemainen Kai-
vosseminaaari kesäkuun alussa, Tan-
kavaaran SM-kisojen yhteydessä
torstaina iltajuhla ja syksyllä kull-
an löytymisen tienoilla Ivalojoen Kul-
talassa. Olut on kullankaivajan ystäv-
ä ja kullankaivaja oluen ystävä.
Entinen ystävämme Lapin kulta on
Lapin hyljännyt, mutta olemme
saaneet uusia aidompia ystäviä.
Tulossa on Lapin Panimon 150-
juhlavuoden Nugget-olut ja Tanka-
vaaran kultakylän tilaama Waskoo-
li-olut. Suomen Moneta suunnit-
telee juhluvuoden mitaleja ja mui-
ta tuotteita, joissa käytetään Lapin
huuhdontakultaa. Ja monenlaista
muutakin on tulossa. On hienoa,
että muutkin toimijat haluavat olla
mukana kanssamme juhlinnassa.

Valmistautuminen tulevaan
kultakesään on käynnissä. Joillakin
vasta vielä mielen sopukoissa, mut-
ta monella kaivulaitteiden ja raken-
nelmien suunnittelussa ja valmis-
tamisessa. Lemmenjoella ammatti-
kaivajat ovat jo tunturissa huolto-
toissa. Polttoainekuljetukset käyn-
nissä. 20 000 litran kuljetuksissa
kuluu polttoainetta ja työtunteja,
ja hikeäkin valuu. Kaivospiirien

lakkauttaminen painaa päälle.
Mahdollisimman paljon kullasta
pitäisi pelastaa oman kukkaron
kautta maailman markkinoille.

Liiton vuosikokous on taas
edessä. Ymmärrettäviä ovat näke-
mykset, että ajankohta ja paikka
voisi olla toinenkin. Muistettakoon
kuitenkin, että vuosikokousten
rooli on vuosikymmenien aikana
kovin paljon muuttunut. Silloin
postinkulku oli toisenlainen, jopa
vieläkin huonompi kuin nykyisin,
ei ollut sähköpostia, kännyköitä
eikä sähköpostia, puhumattakaan
facebookista jne. Liiton toimintaan
vaikuttamismahdollisuuksien pai-
nopiste ei ole enää vuosikokoukses-
sa vaan muissa viestintävälineissä.

LKL pyrkii aktiivisesti kuulos-
telemaan jäsenistön mielipiteitä.
Eikä pelkästään kuulostelemaan,
vaan myös ottamaan huomioon
toiminnassaan mahdollisuuksien
mukaan. Yhdensuuntaista **tiedot-
tamista** liiton johdosta jäsenille ha-
lutaan kehittää kahdensuuntaisek-
si **viestinnäksi**. 4000 jäsenen jou-
kossa on monenlaisia tarpeita ja
toiveita eivätkä ne aina ole yhden-
suuntaisia. Palaute on aina terve-
tullutta, on sitten kyse seminaareis-
ta tai muista tapahtumista, Pros-
päckäristä, verkkosivuista, edunval-
vonnasta, jäsenetuvaltauksista jne.
Liiton verkkosivuilla oleva keskus-
telupalsta on juuri tällaista varten.
Samoin liiton omat ja muut lähei-
set facebook-ryhmät. Toimiston ja
hallituksen jäsenten yhteystiedot
löytyvät Prospäckäristä. Käyttäkää
mahdollisuutta hyväksi.

HANNU VIRANTO
puheenjohtaja

LKL:n suuriruhtinaallinen seminaariristeily 9.–11.2.2018

Ainahan **Peroniuksen Antin** ja **Rapakon Helin** järjestämä liiton Kultaristeily on ollut ruhtinaallisen hyvä, sen on todennut jo 1219 erillistä seminaariristeilylle osallistunutta liiton jäsentä. Tällä kertaa seminaariristeily oli kuitenkin jopa suuriruhtinaallinen hieno, kuten kaikki 336 seminaariin osallistunutta vierasta saivat todeta.

Suuriruhtinaalliseksi tämänkertaisen risteilyn teki kolme asiaa. Seminaarin pääteeman mukaisesti vietettiin Lapin kultaryntäyksen

Antti Aarnio-Wihurin vuonna 2014 Waldenin suvulta kokoelmaansa hankkima Lapin suurin kultahippu, 393-grammainen Evert hohi esillä olleiden isommushippujen johtotähtenä.

Oik: Teollisuusneuvos Antti Aarnio-Wihuri esitteli hippukokoelmaansa medialle ja kullankaivajille liiton Kultaseminaariristeilyn yhteydessä. Kädessä Evert-hippu.

Kuvat: Kai J. Rantanen

150-vuotisjuhlaa, mutta ei katsottu pelkästään taaksepäin vaan pyrittiin näkemään myös 150 vuotta eteenpäin. Seminaaritalan aulaan laivayhtiön notkean ja avuliaan asenteen ansiosta esille saatu **Antti Aarnio-Wihurin** arvokas isommushippukokoelma nosti seminaariristeilyimme arvoa ja mediakiinnostavuutta monta

pykälää totutusta ylöspäin. Hippukokoelman paikalle saamisesta erityiskiitos Antille itselleen sekä järjestelyistä vastanneille **Janne Kannistolle** ja **Jarmo Hirvasojalle** vielä erikseen.

Sitten kun Kansallismuseon kokoelmista löydettiin vielä Ivalojoen Kultalan Kruununstationin vaakuna risteilyn tunnukseksi, oli lop-

putuloksena suuriruhtinaallinen seminaariristeily entisen emämaan satama-altaaseen ja takaisin.

Kahdella omistajalla ollut ja vain pyhäpäivinä käytetty

Lapin kullankaivun emeritustiedottaja **Seppo J. Partanen** tiesi jo etukäteen, että pitkät parrat ja suuret hiput kiinnostavat mediaa. Niin nytkin.

M/s Mariellalla järjestetyssä lehdistötilaisuudessa Antti Aarnio-Wihurin arvokas suurten hippujen kokoelma veti mediaa puoleensa niin kuin kaluamaton sammalpeitto tunturipuron varressa sopuleita. Tilaisuuden ja Lapin kullankaivun arvoa nosti se, että myös kokoelman omistaja Antti Aarnio-Wihuri oli paikalla avoimesti ja hyväntuulisena kertomassa Suomessa melko ainutlaatuisesta harastuksestaan, Lapin isommushippujen keräilemisestä.

Esillä olleiden hippujen johtotähdenä hohti muutama vuosi sitten kokoelmaan hankittu Lapin suurin kultahippu Evert. Kyseisen 393-grammaisen kultamurikan löysi vuonna 1935 **Evert Kiviniemi**. Löytäjä myi hipun Kemi Oy:lle, joka lahjoitti sen kenraali **Rudolf Waldenille** vuonna 1938. Aarnio-Wihurin hippukokoelmaan se ostettiin Waldenin suvulta vuonna 2014. Vain kahdella omistajalla ollut ja harvoin pyhäpäivinä käytetty siis.

Aarnio-Wihuri kertoi ajatuksen kokoelman keräämisestä syntyneen vähitellen ensimmäisen hänen itsensä **Juhani Jomppasen** valtaukselta Jomppasenojan suusta Morgamojalta kaivaman 2,8-grammisen hipun ympärille. Tällä hetkellä kokoelma käsittää yli sata hippua, joiden merkittävyys syntyy niiden harvinaisuudes-

Seppo J. Partanen kertoi medialle Lapin kullan ensimmäisistä löytäjistä 150 vuotta sitten. Kuva Liisa Hertell

Lemmenjoelta, Morgamojalta vuonna 1949 löytynyt 160-grammainen hippu Se uinui vuosikymmeniä Etelä-Suomessa kassakaappien kätöksissä, kunnes Antti Aarnio-Wihuri sai siitä vihiä ja hankki sen kokoelmaansa. Kuva Liisa Hertell

Yrjö "Karhu" Korhosen vuonna 2002 Jäkälä-äytsin kaivospiiriltään löytämä Karhu-hippu. Kuva: Kai J. Rantanen

Media Antti-Aarnio-Wihurin ympärillä. Kuva: Kai J. Rantanen

Tämä arvoituksellinen hippu lienee löytynyt Kivikkopurolta 1940-luvun lopulla. Löytäjiksi arvellaan Kollehmaisen veljeksiä. Viljo Mäkipuron kirjassa "Kulta-Lappia ja kullankaivajia" hippu on kuvattuna tulitikuuskin kanssa. Tämä hippu löytyi erään kassakaapin kärkeistä ja päättyi Antti Aarnio-Wihurin kokoelmiin vuonna 2010. Kuva: Liisa Hertell

ta, geologisista erityispiirteistä tai löytöhistoriasta.

Tästä Lapin kookkaiden kultahippujen kokoelmasta on vähitellen kehittynyt tärkeä osa Lapin kultahistoriaa ja kullankaivajien tarinaa. Nykyisessä laajuudessaan se on myös tieteelli-

sessä mielessä sangen merkittävä, koska siihen on pyritty hankkimaan kattava kokoelma hippunäytteitä eri puolilta Lapin kultapuroja.

Paikalle lehdistötilaisuuteen oli kutsuttu myös viime kaivukauden listahippujen löytäjistä **Kari Merenluoto**, **Ami** ja **Mika Telilä** sekä **Seppo Mauno**.

Lehdistötilaisuuden päätteeksi median edustajat pääsivät vielä omin silmin todistamaan elävää kultaryntäystä, kun yli kolmesataa positiivista ja aktiivista kullankaivajaa tungeksi hippukokoelmaa ihastelemaan ennen varsinaisen avausseminaarin alkamista. Hippukokoelmasta ja Lapin kullankaivuperinteestä uutisoivatkin näyttävästi kaikki valtamediat. Isojen hippujen ja Maunon Sepen parran saama mediajulkisuus synnytti vuodenaikaan nähden poikkeuksellisen piikin liittoon liittyneiden uusien jäsenten määrään.

Viattomat Jumalan karitsat

Seminaarin puheenjohtaja Antti oli antanut kullankaivajien viranomaisvalvontaa suoritta-

Seppo Mauno esitteli lehdistölle manuaalimenetelmin löytämiään hippuja. Oikealla hänen viime kesänä Sodankylän Mäklärästä löytämä 30-grammainen Siili. Keskellä Snoopy-hippu. Kuva: Liisa Hertell

ville virkamiehille kotitehtäväksi tarkastella kunkin organisaation kehittyntä suhdetta 150-vuotiaaseen Lapin kullankaivuun. Seminarin viranomaisosiossa kaikki nämä elementit tulivat huolella selvitettyä, aina **Kustaa Vaa-**

san ajoista alkaen. Kullankaivajalle tuli jossain määrin lämmin ja luottavainen tunne siitä, että **Heikki Kokon** omaelämäkertateoksessaan Heittiön vaellus kuvailema Torni-hotellin henki elää yhä.

Meitä kultaisilla niityillä puolivallattomina kirmailevia karitsoita paimentavista hyvistä paimenista tosin ylitarkastaja **Pasi Molkoselkä** Tukesista ja **Heikki Remes** Metsähallituksen Metsätalouden puolelta myös vähän nuhtelivat ja toruivat. Kaikki laumasta eksyneet viattomat Jumalan karitsat eivät ole muistaneet omia velvollisuuksiaan maanomistajakorvauksien ja raportoinnin suhteen ja osa lupahakemuksista on suorastaan luokattoman huonosti tehtyjä.

Remes ihan perustellusti esitti omassa puheenvuorossaan, että kaivuoikeuksia haettaessa kullankaivajan tulisi pystyä osoittamaan tun-

Viime kesän isommushippujen löytäjät ja luonnon taideteosten keräilijä. Vas. Mika Telilä, Seppo Mauno, Antti Aarnio-Wihuri, Kari Merenluoto ja Ami Telilä. Kuva: Liisa Hertell

tevansa kullankaivua säätelevä toimintaympäristö ja kertoa, millä keinoin aiottu toiminta täyttää vaatimukset sen vaikutusten hallinnasta. Pasi puolestaan osasi kertoa myös myönteisiä terveisiä kaivosviranomaisen konttorilta: vuoden 2017 aikana kaivosviranomaisen on saanut valmisteltua 113 kullanhuuhtontalupaapään liittyvää päätöstä. Näistä 65 on ollut kymmenen vuoden jatkoaikoja ja tämä kaivoslain muutoksen vaikutus tulee käytännössä näkymään jatkolupahakemuksien määrässä parin vuoden sisällä.

Lupia oli vuodenvaihteessa voimassa 207 kappaletta ja kaivosviranomaisen käsittelyssä 126 hakemusta.

Harmillisia uutisiakin viranomaissektorilta kuultiin. Asiallisena ja jämynä virkamiehenä tutuksi tullut ympäristöluvallisen kullankaivun vastuuvälvoja **Tarmo Oikarinen** Lapin ELY-keskuksesta siirtyy kuulemma talon sisällä liikennepuolelle. Tarmon tuntien tämä luo uskoa siihen, että Ylä-Lapin transitoliikenteeseen liittyvät ongelmat tulevat kuntoon. Samalla pitää uskoa ja luottaa siihen, että ELY-keskuksesta löytyy vielä toinenkin täyspäinen ihminen ympäristöluvitettua kullankaivua kaitsemaan. Kuten Tarmo oman esityksensä lopuksi liiton puukkomainosta lainaten totesi, kul-

lankaivajan paras kaveri erämaassa ei ole tylsä virkamies vaan terävä puuko.

Kunnanisät **Laine** ja **Pesonen** vakuuttivat myönteistä suhtautumistaan Lapin 150-vuotiseen historiaan. Ihan vakuuttavasti. Lapin kullankaivusta tiedottaminen elää muutenkin high seasonia. Kaikki kunnia siitä kuuluu emeritustiedonvälittäjä Seppo J. Partaselle, joka Suomen Matkailuliiton tiedottajana 1960-luvun lopulla erämaahan unohtuneiden Lemmenjoen elinkautisten luona vieraillessaan tuli iskeneeksi henkilökohtaisen valtauspäälunsa kullankaivajien ränninvahdiksi.

Aarnio-Wihurin hippukokoelmaan liittyvän lehdistötilaisuuden järjestäminen ei olisi ollut toteutuneen kaltainen täsmäisku ilman Sepon näkemystä ja kokemusta. Silti ehkä sensaatiomaisin tajunnanräjäytys oli Sepon seminaarialustuksessaan esittämä kultamaiden konnaksi vielä kuolemansa jälkeenkin alennetun Kondrad Plantingin rehabilitointi. Vaikka kullankaivajien ja viranomaisvallan konflikti saikin hyvät sytöt jo Lapin kullankaivun ensimmäisistä montuista ja me kullankaivajat olemme aina arvostaneet merimiesten kilogrammoja enemmän kuin senaatin virallisen tutkimusrettikunnan milligrammoja, on Sepon alustuksen myötä tullut aika antaa 149 vuoden jäl-

Zetorin kullanhuuhtojien organisoimissa Tukholman Mestaruuskilpailuissa ensimmäiseksi vaskasi Marko Tóuru (toinen vas.). Toisen palkinnon pokkasi Kauko Matilainen (vas.) ja kolmanneksi tuli Reijo Nivala. Haasteellisen rautapitoisen hiekan seasta vain puolet hipuista talteen saanut Pekka Nuutinen jäi neljänneksi. Kuva: Kai J. Rantanen

sivulla olevan ideahipun ja tahtoo välittää Pros-päkkäriin välityksellä kiitokset kaikille ideointiin osallistuneille kullankaivajille.

Annetaan pallo Litille...

Kansakunnan kollektiivisessa muistissa on Suomen jalkapallomaajoukkueen rypeminen jalkapallon MM-kisakarsinnoissa ajalta ennen Huuhkajia. Jos pallo sattui joskus pomppimaan Suomen joukkueelle, oli seurauksena hätäinen syöttö Jari Litmaselle. Ajatuksenpoikasena oli, että annetaan pallo Litille, se kuitenkin keksii jotakin mitä sillä voisi tehdä.

Samalla strategialla on toiminut Lapin kullankaivun edunvalvonta. Tällä perusteella liiton edunvalvontaa kullankaivun karsintaerissä koordinoi Antti Peronius palkittiin Vuoden 2017 kullankaivajateko -huomionosoituksella. Perusteluiksi kirjattiin ”Lapin kullankaivun edunvalvonnan Jari Litmanen”.

Moni varmaan kuvittelee kullankaivun edunvalvontatoimenpiteitä onnistumisen ja tyydytyksen tunteen tuottaviksi täsmäoperaatioiksi, joiden jälkeen voi istahtaa takkatulen ääreen silmät nautinnollisesti puoliummessa lempibrandylasi oikeassa kädessä. Uskollinen lapinporokoiria makaa jalkojen vieressä ja kauris vaimo soittaa jotakin keväistä elegiaa pianolla. Edunvalvonnan todellisuus muistuttaa enemmänkin siperialaisen kultaleirin saniteetitilojen lattiaan kirveellä hakattua aukkoa, jon-

ka jalansijoilla omien maastokenkien pohjat pitävät sellaista maiskahtelevaa ääntä, jonka oikeastaan haluaisi unohtaa.

Parhaat kullankaivajan arkielämää tallentaneet valokuvat tuomaroitiin ja kausivukauden suurimman isommuksen kaivanut Mika Telilä kävi pokkaamassa kiertopalkinnon kainaloonsa. Valitettavasti Mikan kaivukaverina ollut **Pekka Postila** ei päässyt paikan päälle avaamaan sanaista arkkuaan Ukkoäijih-hipun löytöhetkistä.

Liiton vuotuinen päätapahtuma Kultaseminaariristeily lunasti taas paikkansa Lapin kullankaivun maailmankaikkeuden megatapahtumana. Järjestelyt rulettivat – kiitos Rapakon Helille – ja seminaarin puheenjohtaja Antti Peronius osasi ainutlaatuisella tyylitajullaan kutoa kokonaisuudesta kultaisen oinaantaljan, joka loi sivistyksen ja ymmärryksen hohdetta meille oman monttumme argonauteille.

Kaikilla alustuksen pitäjillä oli positiivinen erityissuhtautuminen kullankaivun tärkeään asemaan Lapin geologisen tutkimuksen, kaivoslain ja muun maankäytön betonimyllyssä. Eri pöytäseurueissa kaivettujen kultakilojen johdosta M/s Mariellan syväys painui jo perjantaina alkuillasta joitakin metrejä vakiovii-konloppuristeilyjen syväysmerkkejä alemmas. Aamiaispöydässä tiedettiinkin syvimpien monttujen yltäneen yökerhokannelta aina autokannelle saakka.

Sunnuntai-aamuna Katajanokan terminaaliiin saapui jälleen laivalastillinen astetta valais-tuneempia, tiedostavampia ja verkostoituneempia kullankaivajia.

Vuori-insinööri Tellef Dahll.

Kruununvouti Konrad Planting.

SEPPO J. PARTANEN

Kuka löysi Lapin kullan

Vuori-insinööri **Johan Conrad Lih** oli juuri poiminut 200 milligrammaa pieniä kultahippuja peruskallion kolosta neljä kuukautta kestäneen tutkimusmatkan jälkeen Ivalojoen Nulkkamukasta 16. syyskuuta 1868. Hän tiesi, että erämainen Lappi oli suurten muutosten edessä. Näin alkoivat kultaryntäykset parikymmentä vuotta aiemmin Kaliforniassa ja Australiassa. Seurauksena oli kaaos, kansainvaellukset, riidat, kapinat, laittomuudet, rikokset, uuden tuleminen ja kaiken vanhan katoaminen.

Lapin kultakuume

Kultahippuja on Lapin jokirannoilta haettu nyt 150 vuoden ajan. Mutta mistä sai alkunsa Lapin kultakuume? Toivo, joka siivitti nälkävuosista selvinneitä ensimmäisiä kullanetsijöitä kaukaiseen Pohjolaan. Unelma kullalla rikastumisesta.

Lapin kultahistorian alku ajoittuu 1860-luvun loppuvuosiin, mutta ensimmäiset tiedot kullasta kirjasi saksalainen kaivosmies **Georgius Agricola** 1546 kirjaan ”De Veteribus et Novis Metallis”. **Herman Stigzelius** olettaa kirjassaan ”Kultakuume, Lapin kullan historia” kullan paikan olleen Utsjoen kirkonkylässä Äimäjoen

Vuori-insinööri Johan Conrad Lihr.

ja Tenojoen yhtymäkohtien tienoilla, jokien välisellä kannaksella. Tämä ikivanha markkinapaikka tutkittiin Tanskan kuninkaan toimesta 1700-luvulla ja uudelleen se nousi esille norjalaisten ja suomalaisten kultatutkimuksissa 1867–1868.

Vuori-insinööri **Tellef Dahll** (1825–1893) laati Pohjois-Norjan geologista karttaa Tenojoen vesistöä ja lähetti elokuun lopulla 1867 Norjan sisäministerille sähkösen, jossa kertoi löytäneensä vähän kultaa Karasjoelta ja Inarijoelta sekä merkittävän määrän Tenojoelta. Tieto lähetettiin Suomen senaatile ja uutinen julkaistiin HBL:ssä 11.9.1867.

Utsjoen Kulturalassa 1867

Norjalainen Dahll todisti historialliset tiedot ja kansan suussa kulkeneet tarinat Lapin kullasta oikeiksi. Siksi hän ansaitsee tulla nimeytyksi ensimmäiseksi kullon löytäjäksi. Hän kertoi tietonsa myös Lapin kihlakunnan kruunuvouti **Konrad Plantingille** (1799–1875), joka lähetti poikansa **Axelin** Kittilästä Utsjoelle ottamaan näytteitä Äimäjoen kultapitoisuudesta ja tapaamaan Dahllia.

Planting on jäänyt historiaan miehenä, joka Lapin korkeimpana oikeusvalvojana varasti itselleen merimiesten kulturalöydön Ivalojoella. Hän uhraisi koko elämänsä, maineensa ja rahansa kullansuutukseen. Hän aloitti malmien etsimisen synnyinpaikkansa Kuusamon nimismiehenä osallistumalla vuorihallituksen kullatutkimuksiin 1840-luvun lopulla. Planting teki monia palveluksia senaatile, muun muassa etsimällä Norjan rannikolta Suomelle sopivia satamapaikkoja.

Planting lähetti lokakuun lopulla 1867 vuorihallitukselle kirjeen omista teorioistaan pohjoisen Lapin kullasta. Hän kehotti tutkimaan Tenojoen vesistöalueen lisäksi Vasko-, Lemmen-, Menes-, Ivalo-, Repo- ja Luttojokia sivujokineen, ja mainitsi löytäneensä kulta Lutoelta. Paikka lieeneen joen latvalla nykyisen Saariselän lomakeskuksen kohdalla, jossa ikivanha Ruijan keino kulki joen rantaa pitkin. Paikan ensimmäinen valtaaja oli 1871 maanmittausoppilas **Piponius**, jonka työporukassa oli Konradin poika **Fredrik**.

Planting ansaitsee tulla nostetuksi Lapin kullon löytäjänä toiselle tilalle. Hänen kirjeensä, neuvonsa kullansuutajille, apunsa senaatin kullansuutäretkellä ja ansionsa Ivalojoen Kullalan rakentajana ovat unohtuneet sen tuomion alle, jonka oikeus antoi hieman miehen kuoleman jälkeen; hänet määrättiin konkursiin. Hän ei saanut rauhaa kuolemansa jälkeenkään, sillä vastapuoli jatkoi oikeustaistelua saatavistaan perikunnan kanssa.

Kullansuutäretki 1868

Nälkävuosista juuri selvinnyt Suomen Suurruhtinaanmaa uskoi Lapin kullasta löytyvän pelastuksen kituvalle kansantaloudelle ja kansan köyhyydelle. Tiettomään Pohjolaan päätettiin lähettää tutkimusretkikunta ja kaikki kullansuutäretki ilman senaatin lupaa kiellettiin. Samalla ryhdyttiin valmistelemaan lakeja, määräyksiä, kulkuyhteyksiä, valvontaa ja tukikohtia kultaryntäystä varten.

Suomen Rahapajan apulaisjohtaja, vuori-insinööri Johan Konrad Lihr (1832–1913) lähti

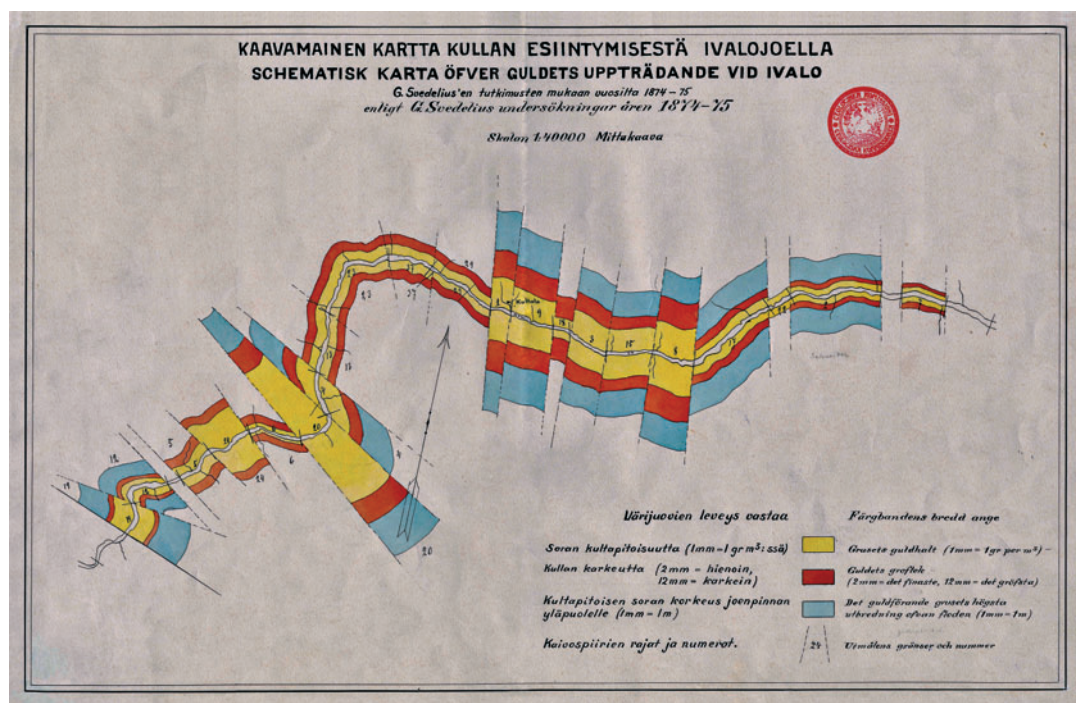
Helsingistä kesäkuun 14. päivänä 1868 Viipurin, Kuopion ja Oulun kautta Lappiin. Juhannuksen jälkeen Rovaniemellä lastattiin viisi venettä täyteen tavaraa ja 14 miestä lähti kohti pohjoista. Paikallistuntemus oli rovaniemeläisen maanmittari **Josen Aurènin** käsissä, kullankaivun tietämyksestä vastasivat Kalifornian kultakentillä ollut loviisalainen perämies **Fredrik Grönholm** sekä Uralin kultakaivoksilla opissa käynyt kuusamolainen **Johan Käkeliä**. Geologi **Anders Jernström** oli mukana Helsingin Yliopiston lähettämänä ja joukkoa johti Lihr.

Retki kesti yli neljä kuukautta. Ounasjokea noustiin Kittilään, sieltä Peltovuomaan 7. heinäkuuta, Käkälöjokea kohti Norjan rajaa, yli parin vedenjakajan Nuolasjärvelle, vähäveitistä Norjan Nuolasjokea Kietsimäjoelle, jossa oltiin 16. heinäkuuta. Huuhdontayrityksissä löytyi joitakin hengettämiä, kullan merkit. Sama oli tulos Inarijoen puolella.

Tenojoki saavutettiin heinäkuun 26. päivänä. Luvatut eväät ja apu veneiden siirtämisessä vesistöstä toiseen olivat jääneet suurimmalta osalta toteutumatta. Näytteiden ottamiseen käytettiin lullaa, johon kultasoraa lapioitiin rikastettavaksi ja vaskattavaksi.

Utsjoen kirkonkylän joukko saavutti elokuun alussa ja siihen pysähdyttiin kolmeksi viikoksi. Äimäjoen suulle rakennettiin ränni rihloineen, käytettiin myös lullaa, ja tuloksena oli 42 miestyöpäivän aikana 34 grammaa kulta 31 kuutiosylistä (55 m³) soraa. Lopputulema oli 2 markkaa 59 penniä miestä kohti päivässä. Kun työmiehen päiväpalkka oli hieman yli 3 mk päivässä, jäi lopputulos miinusmerkiseksi. Löydetty hiput olivat hengettämiä, noin 10 kultamurusta milligrammassa. Tenon rantoja tutkittiin Utsjoen alapuolellakin huonoin tuloksin.

Kesä kääntyi syksyksi, kun joukko lähti nousemaan pitkin Utsjokea Inaria kohti. Pie-

Ivalojoen kaivospiirien kultapitoisuudet vuosina 1874–1875. Suurennos noin kaksinkertainen.

G. Svedeliuksen aineistoon perustuva kartta julkaistiin mustavalkoisena Suomen teollisuushallituksen tiedonantojen vihkossa nro 32. Emil Sarlin, 1902. GTK, Vanhatkartat nro 1426.

Jaakob Ervast ja puoliso.

Nils Lepistö on haudattu Raaben hautausmaalle.

niä hippuja löytyi sieltä täältä. Inarin pappilassa oltiin syyskuun 8. päivänä ja sieltä lähdettiin tutkimaan Vaskojokea. Koekaivuja tehtiin lähes 20 kilometrin matkalla, mutta vain muutama hengetön jäi vaskooleihin. Palattiin Inariin, matkattiin veneellä Inarijärven kautta ja 13. syyskuuta oltiin Kyrön kylässä Ivalojoen suulla. Seuraavana päivänä lähdettiin Törmäsestä nousemaan kolmella jokiveneellä Ivalojokea vastavirtaan. Hippuja löytyi Pasasjoen, Saariojan, Tolosjoen tienoilta ja tulokset vain paranivat, mitä ylemmäs noustiin.

Nulkkamukassa peruskallio nousee ensi kertaa esille jokirannassa ja siitä löytyi kultaa enemmän kuin mistään muualta. Vaskattiin 200 milligrammaa (0,2 g) kultaa lyhyessä ajassa ja suurin hippu painoi 60 milligrammaa. Lapin kulta oli lopultakin löytynyt syyskuun 16. päivä 1868.

Yöpakkaset pakottivat Lihrin joukkoineen palaamaan Törmäseen, josta taivallettiin Tankajoen lähteille, veneellä Kitisen ja Kemijoen halki Rovaniemelle ja Ouluun. Sieltä Lihr palasi höyrylaivalla Helsinkiin 20. lokakuuta.

Lihr palasi Ivalojoelle kahden vuoden kulluttua vuorimestarin apulaiseksi kultaryntäyksen ensimmäisenä kesänä. Tämän jälkeen hän teki ansiokkaan uran Rahapajassa, nimitettiin sen johtajaksi 1885 ja oli virassa vuoteen 1912 saakka. Häntä yritettiin lahjoa paljastamaan kultatietojaan. Kreivi **Armfelt** tarjosi hänelle suurta rahasummaa ja osuutta kullasta, jos hän neuvoisi venäläiselle kultayhtiölle rikkaita kulta-alueita.

Rahapajassa hän pääsi läheltä seuraamaan Lapin kullankaivua. Paljonpuhuva on hänen mahtipontisen varmallalla käsialallaan 8.11.1901 kirjoittama analyysitodistus **Henry Kerkelän** kalliokultanaäyteistä, joissa parhaimmillaan oli kultaa 92,5 g tonnissa. On helppo kuvitella ajatukset tuon kirjoituksen takana; ”Mitä minä sanoin, tähän minä uskoin!”

Kultarikkaudet löytyvät 1869

Dahllin ja Lihrin tutkimukset käynnistivät mittavat toimenpiteet Lapin kullan löytämiseksi, mutta löytöjen vähäisyys herätti myös epäilyjä. Kullanetsintää rajoitettiin asetuksella ja siihen oli hankittava senaatin erikoislupa. Luvan senaatin finanssitoimikunnalta 4.1.1869 saivat merimiehet **Jaakob Ervast** (1826–1886) Oulusta ja **Nils Lepistö** (1827–1893) Raahesta. Totaalista kieltoa kullannetsintään oli lievennetty marraskuussa 1868 todennäköisesti kenraalikuvernöörin vaatimuksesta, jotta kultaamat avautuisivat erityisluvalla niin yksityisille kuin yhtiöillekin.

Ervastilla oli kokemusta kullankaivusta

Ivalojoen Kultala vuonna 1882. Plantingin kämppä on vasemmalla olevan nuolen kohdalla. Ylempi nuoli osoittaa, missä Ervastin ja Lepistön vesiränni kulkee. GTK, Vanhatkuvat

Kalifornian Eldoradon kultakentiltä parikymmentä vuotta aiemmin. Miehet matkasivat Rovaniemeltä ikivanhaa Ruijan keinoa kävelen Kyrön kylään (Ivaloon), josta lähtivät elokuun alussa nousemaan vastavirtaan Ivalojokea. Sotajoen suun vastarannalla Vaskisjoen suussa löytyi jo kullan merkit, myöhemmin rikkaaksi osoittautuneelta paikalta. Ervastilla näyttää olleen hyvä kultasilmä, sillä Saariporttikoskelta lopulta löytyi se vuosisatoja haettu kultaarre, joka poisti viimeisetkin epäilyt kullan olemassaolosta.

Löytöpaikka sijaitsee kahden kuohuvan kosken välisen suvannon rannalla, jonne tuntureilta virtaa kaksi pientä puroa. Miehet kairoivat pitkän vesiojan ja aloittivat rännityksen. Jo ensimmäisessä vaskoolissa oli karkeaa kultaa ja kultapussi kasvoi nopeasti. Kolmessa viikossa kultaa tuli pari kiloa, suurin hippu 28 grammaa. Eväiden loppuminen pakotti miehet paluumatkalle. Raahelainen merimies **Edvard Björkman** (1833–1911) tuli samoille paikoille miesten poistuttua ja löysi kultaa noin

600 g. Hän oli ollut samalla laivalla töissä Ervastin kanssa ja he molemmat asuivat Raahessa. Björkman oli ollut kullankaivajana Uudessa Seelannissa.

Ervast ja Lepistö ilmoittautuivat Kittilässä kruunuvouti Plantingille 5. syyskuuta lupaehdotensa pakottamana. Vouti määräsi miehet matkaamaan Ouluun maaherran luokse ja teki itselleen valtaushakemuksen löytöpaikalle. Tätä alkoi yli viisi vuotta kestävä oikeustaistelu.

Ervastin ja Lepistön tiet erosivat muutama vuoden jälkeen. Lepistö lopetti kullankaivun ja palasi perheensä luo Raahen. Ervast oli kullankaivajana pari vuosikymmentä ja asui loppuelämänsä Piippolassa.

Kaaosta ja riitoja 1870

Kaikki Lapin kullan löytäjät kohtasivat Ivalojoen Kultalassa kesällä 1870 keskellä kultaryntäyksen pahinta kaaosta. Jokivarressa kulki 500 miestä työtä tai kultapaikkaa hakien, lakia oli valvomassa 39 virkamiestä, poliisia ja maanmittaria. Dahll tuli tutustumaan kulturalöytön-

sä seurauksiin Oulun kuvernööri **von Alft-
hanin** seurueessa. Lihr toimi vuorimestarin
apulaisena ja Planting oli tullut paikalle jo ai-
kaisin keväällä valvomaan Kultalan kruunun-
aseman rakentamista ja omia etujaan valtauks-
sen saamiseksi.

Ervast ja Lepistö totesivat paikalle tulles-
saan, että heidän löytöpaikkansa oli jo merkit-
ty muille. Björkman oli yhdistynyt torniolai-
sen kauppias **Goveniuksen** kanssa, jolle annet-
tiin Kultalan ylempi tehdaspiiri numero 1.
Kruunuvouti Planting sai viereisen paikan ja
tehdaspiiriin 9. Merimiehet hakivat tuekseen
Oulusta kauppaneuvos **Snellmanin**, jolla oli
hyvät suhteen kuvernööri Alfthaniin.

Planting ehti kaivaa kultaa pari viikkoa
heinäkuun alussa, kunnes työt keskeytettiin
riidanalaisella alueella. Oikeuden päätöksellä
Plantingin ja osa Goveniuksen tehdaspiireistä
määrättiin merimiehille kesällä 1872. Niitä ei
maanmittari edes pyykkittänyt, sillä viranomai-
set olivat loppen kyllästyneet riitoihin omassa
pihapiirissään. Nähtävästi oli tehty jo päätös,

että vuoden 1873 alusta nämä alueet otetta-
isiin suoraan valtion haltuun. Näin tapahtui-
kin lakia uudistettaessa ja alue vuokrattiin
kauppias Goveniukselle.

Ervast ja Lihr kävivät kiivaan väittelyn leh-
dissä siitä, kenelle kunnia Ivalojoen kultan löy-
tymisestä kuuluu: ”Lihr syyttää meitä valehte-
lijoiksi, että olisimme eksyksissä kävelleet ja
olleet poissa ihmisten ilmoista tietymättömis-
sä. Vaan ei meillä köyhillä työmiehillä ollut
varoja niin ruhtinaallisesti kuleksia ja pitää
oppaita, kun omilla vähillä varoillamme läh-
timme matkaan saadaksemme jotain toimituk-
si, ja niin jouduimme eksyksiin. Ei se ihme ole,
että Lihr ei eksyksissä käynyt, oli hallituksen
varoja yltäkyllin pitääkseen alaisia ja oppaita”.

Näin alkoi kullankaivu Lapissa 150 vuot-
ta sitten ja sellaisena se on jatkunut tähän päi-
vään saakka; kovaa työtä ja taistelua lakeja,
määräyksiä, niiden tulkintoja ja tulkitsijoita
vastaan. Löydettyä kultaa arvokkaampaa koko
Lapille on ollut sen etsiminen ja toivo löyty-
misestä.

Palvelukseen halutaan tapahtumantekijä

Lapin kullankaivu ja Lapin Kullankai-
vajain Liitto ry viettävät juhluvuosi-
aan. Lapin kultan löytymisestä tulee tänä
vuonna suuriruhtinaalliset 150 vuotta ja
vuonna 2019 Lapin Kullankaivajain Liitto
ry täyttää arvokkaat 70 vuotta.

Juhlavuosille on suunniteltu erilaisia ta-
pahtumia ja tarvitsisimme notkeaa ja dy-
naamiseen joukkoomme innovatiivisen,
mutta tiukanäppisen ihmisen pitämään eri
tapahtumajärjestelyiden langat käsissä ja
ruoskan viuhumassa.

Lapin Kullankaivajain Liitto ry hakee
palvelukseen lankojenkäsissäpitelijää koor-

dinoimaan juhluvuosien tapahtumajärjeste-
lyitä ja lihallistamaan juhluvuosien tapahtu-
maideat ikimuistoisiksi yhteisiksi kokemuk-
siksi.

Työaika on noin 18 tuntia / 3 kk ja työ-
suhteen kesto on 19.9.2019 saakka.

Arvostamme intuitiota ja anarkistista
otetta, Ervastian ja Lepistön kaltaista perik-
siantamattomuutta ja uskallusta sukeltaa
pää edellä tyhjään uima-altaaseen.

Vapaamuotoiset hakemukset palkka-
toivomuksineen 31.3.2018 mennessä liiton
sähköpostiin info@kullankaivajat.fi.

Lemmenjoen Kultareitti

avataan kesäkuussa

 Kulta ja kullankaivu ovat merkittävä osa Lemmenjoen kansallispuiston ja koko Lapin historiaa, mutta retkeilijöille se on näkynyt vähän. Manner-Suomen maa-seudun kehittämisohjelman, Inarin kunnan ja Metsähallituksen Luontopalveluitten rahoituksella alettiin Lemmenjoelle rakentaa viime kesänä Lemmenjoen Kultareittiä. Kultareitin rakennustyöt jatkuvat tämän vuoden kesäkuussa ja reitti päästään virallisesti avaamaan 30.6.2018.

Lemmenjoen Kultareitti on teemareitti, joka esittelee Lemmenjoen kultahistorian ja kullan geologian pääkohdat sekä kertoo kullankaivun nykypäivästä ja menetelmistä alueella. Noin 30 kilometrin mittainen reitti kulkee pääasiassa jo olemassa olevia reittejä pitkin. Uutta reittiä linjataan noin kilometrin pituinen osuus.

Kullankaivuun historiaa Lemmenjoella. Kuva: Kirsi Ukkonen

Kultareitti alkaa Kultahaminasta ja suuntaa Lemmenjoen kullan ensimmäiselle löytöpaikalle. Morgamojan varrella kohteena ovat vanha lapiokaivualue rivintearuksineen sekä Morgamojan Kultala. Kultalan jälkeen reitti kulkee Pihlajamäelle, jossa esitellään konekaivuuta. Pihlajamäestä reitti kulkee Karhu-Korhosen kirjaston kautta ja kullankaivaja Yrjö Korhosen vanhalle kämpälle ja sen läheisille konekaivualueille. Kultareitti päättyy virallisesti Ravadaksen autiotuvalle. Omatoimikohteena reitin ulkopuolella on Jaakko Isolan kämpän pihapiiri.

Kultareitin avajaisjuhlallisuudet alkavat Kultahaminassa iltapäivällä 30.6. ja jatkuvat Morgamojan Kultalassa. Ohjelmasta ja järjestelyistä tiedotetaan lisää seuraavassa Prospäkkärissä. Avajaistilaisuuteen ovat kaikki tervetulle.

Konekaivuu Korhosella. Kuva Kirsi Ukkonen

leita, joten se kannattaa merkitä kalenteriin jo nyt.

Lemmenjoen Kultareitti -hankkeeseen liittyvissä asioissa voi yhteyttä ottaa projektipäällikkö Kirsi Ukkoseen kirsi.ukkonen@metsa.fi tai p. 0400 479 986.

Lemmenjoen talkooleiri kesällä 2018

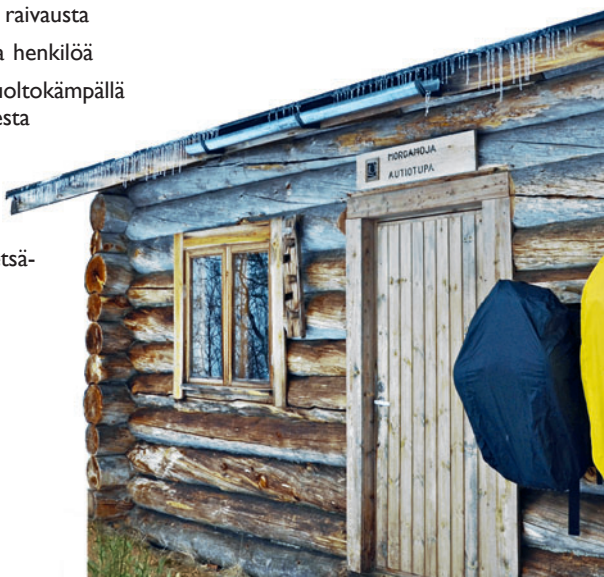
Lemmenjoen Kultareitti -hankkeen yhteydessä kunnostetaan Morgamojan kämpän ja jokivarren ympäristöä talkooleirillä 11.–15.6.2018.

- Leirillä tiedossa mm. lapiotöitä ja risukon raivausta
- Leirillä tarvitaan myös ruuanlaittotoitoista henkilöä
- Yöpyminen Metsähallituksen Kotaojan huoltokämpällä noin kilometrin etäisyydellä talkookohteesta
- Leirille otetaan 8 talkoolaista
- Mainitse EA-koulutuksestasi ilmoittautumisen yhteydessä
- Talkoot järjestää Kultamuseo yhdessä Metsähallituksen Luontopalveluitten kanssa
- Ilmoittautumiset ja tiedustelut heli.heinaaho@kultamuseo.fi tai p. 050 464 1980

Tervetuloa mukaan talkoilemaan!

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Metsähallituksen tiedote kullankaivajille

Lemmenjoen kansallispuiston, Urho Kekkosen kansallispuiston, Ivalojoen ja sen sivuhaarojen (Kutturan suunta) sekä Keski- ja Itä-Lapin alueella vuonna 2018.

HUOM! Metsätalouden alueella on tapahtunut muutoksia vastuuhenkilöiden osalta. Katso uudet yhteystiedot taulukosta.

 Kaivutyö on sallittu ainoastaan kaivoslain mukaisilla kullanhuhdonta-alueilla ja kaivospiireillä.

Vuotuinen kullanhuhdontakorvaus (50 €/ha) ja kaivospiirimaksu (50 €/ha) maksetaan Metsähallituksen tilille ilman eri kehotusta määräaikaan maaliskuun 15. päivään mennessä tai em. päivän jälkeen annetuista kullanhuhdontaluvista 30 vrk:n sisällä luvan voimaantulosta. Maksamattomat korvaukset saatetaan viipymättä tiedoksi kaivosviranomaiselle kaivoslain 621/2011 70 § mukaisia toimenpiteitä varten.

Huom.! Koirat tulee muistaa pitää kytkettyinä myös kullankaivualueilla metsästyslain mukaisesti.

Muuta huomioitavaa

Kaivumenetelmät

► Lapiokaivualueilla on koneen käyttö kielletty kaikissa työvaiheissa ilman asianmukaisia lupia (ympäristöluvat).

Rakentaminen

► Kullanhuhdonta-alueelle saa kaivukauden ajaksi pystyttää vain teltan tai laavun, kaivukauden päätyttyä teltta tai laavu on purettava. Kaikenlainen muu rakentaminen vaatii sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston luvan ja kun-

nan rakennus- tai toimenpideluvan. Lemmenjoen kansallispuistossa lupa rakentamiseen haetaan Metsähallitukselta.

Kesäaikainen maastoliikenne

► Metsäautotielle (maastoon rakennettu tie, jossa on sorapinta, ojat/pientareet) ei tarvita maastoliikennelupaa.

► Maastoliikennelupa tarvitaan aina kun liikutaan rakennetun metsäautotien ulkopuolella. Kesäaikaisia maastoliikennelupia myönnetään pääsääntöisesti vain jo selvästi olemassa oleville maastourille.

► Epäselvissä tapauksissa kannattaa aina **ennen** ajamista tiedustella asiaa Metsähallituksesta.

Asuntovaunut

► Kullanhuhdonta-alueella saa pitää matkailuperävaunua tai asuntoautoa korvauksetta kaivukauden ajan (huom. selvítettävä maastoliikenneluvan tarve). Jos matkailuperävaunu jätetään kullanhuhdonta-alueelle talven ajaksi, on siihen hankittava Metsähallituksen lupa.

► Mikäli matkailuperävaunua tai matkailuautoa ei ole mahdollista sijoittaa kullanhuhdonta-alueelle, voi Metsähallitus myöntää luvan sen sijoittamiseksi lupa-alueen läheisyyteen kaivukauden ajaksi.

► Kutturan tien varressa on Lapin Kullankai-
vajain Liitto ry:n vuokraama varasto- ja asun-
tovaunualue, jonne vaunun voi jättää talveksi.

► Metsähallitus voi myöntää maksullisen lu-
van asuntovaunun säilyttämiselle kaivualueel-
la, mikäli kullanhuuhdontaluvan jatkoaikaha-
kemus on vireillä.

Polttopuuasiat:

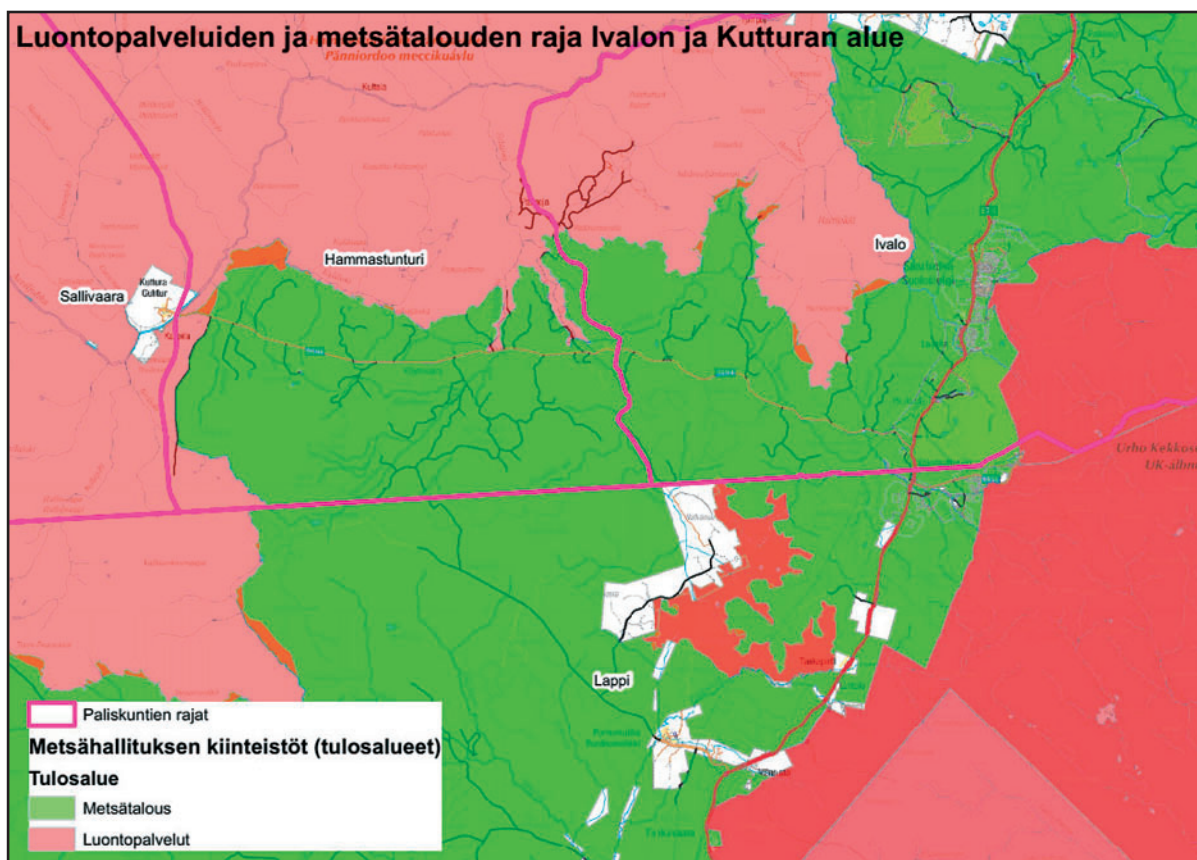
► Kullanhuuhdonta-alueelta tai sen läheisyy-
destä ei saa ottaa minkäänlaista puuta ilman
puulupaa. Kansallispuistoihin ei myönnetä
puunottolupia. Mikäli kullanhuuhdonta-alu-
ella on puustoa tutkimustyön esteenä, on pui-

den poistamisesta sovittava ennakkoon Metsä-
hallituksen kanssa.

Päätyneen kullanhuuhdonta- alueen jälkityöt:

► Kaikki luontoon kuulumaton on vietävä kul-
lanhuuhdontaaluvan päätyttyä pois maastosta,
nuotiopaikan kivikehän voi jättää, mutta nuo-
tiopohjalle ei saa jättää palaneita nauloja, pel-
tipurkkeja, lasia tai muovia, tiiliskiviä, betonia.

► Kaivumonttujen reunat tulee luiskata ylei-
sen turvallisuuden vaatimaan kuntoon.

	<i>Lemmenjoen kansallispuisto</i>	<i>Urho Kekkosen kansallispuisto</i>
Kullanhuuhdonta- ja kaivospiirimaksut – Kullanhuuhdonta- ja kaivospiirimaksu 50 €/ha, kaivospiirimaksu 50 €/ha – Metsähallitus ei lähetä erillistä laskua, eräpäivä 15.3.2018 – Maksun yhteydessä on ilmoitettava lupatunnus ja kullanhuuhdonta- ja kaivospiirin haltija.	POHJOLA PANKKI FI07 5000 0120 2512 92 Metsähallitus Luontopalvelut	POHJOLA PANKKI FI07 5000 0120 2512 92 Metsähallitus Luontopalvelut
Kullanhuuhdonta-alueen / kaivospiirin huoltaminen moottorikelkalla – Paikkakuntalaiselle maksuton – Ulkopaikkakuntalaiselle maksullinen. Luvan hinta on 50 €. – Lupa on henkilökohtainen (tai ruokakuntakohtainen). Lupaa hakiessa tarvitaan kullanhuuhdonta- ja kaivospiirin lupatunnus tai kaivospiirin numero ja huoltoajon ajankohta.	Lemmenjoen kansallispuiston maastoliikenneohjeistus LKL:n kotisivuilla www.kullankaivajat.fi Huoltoluvan voi tilata postitse tai käymällä huomioiden ohje kirjallisesti haettavista luvista: – Metsähallituksen asiakaspalvelu, Virastotalo, Ivalo, PL 36, (Ivalontie 10), 99801 Ivalo, puh. 020 639 7701, ark. klo 9:00–16:00 – Ylä-Lapin luontokeskus, Siida, Inari, puh. 020 639 7740 ti-su klo 10:00–17:00, maanantaisin suljettu.	Huoltoluvan voi tilata postitse puh. 020 639 7200 tai käymällä: palvelupiste Kiehin, Kelotie 1/ Siula 99830 Saariselkä
Kesäaikaiset maastoliikenneluvat Hinta kuten moottorikelkkaluvissa.	Kesäaikaisia lupia myönnetään vain erityisen painavin perustein jo selvästi ole-massa oleville urille. Lemmenjoen kansallispuiston maastoliikenneohjeistus LKL:n kotisivuilla: www.kullankaivajat.fi Lupa haetaan tai tilataan Metsähallituksen Ivalon asiakaspalvelusta.	Kesäaikaisia maastoliikennelupia ei myönnetä.
Polttopuun myynti – Kullanhuuhdonta- ja kaivospiiriin ei sisälly puunotto-oikeutta. – Mikäli kullanhuuhdonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon Metsähallituksen kanssa. – Maksukuitti on pidettävä maastossa mukana, sillä se on puunottolupaa kysyttäessä tosite puiden maksamisesta.	Polttopuita (=halvoja) myydään Njurkulahden lannasta, hinta on 46 €/p-m³ (sis. alv 24 %). Puuluvan saa Metsähallituksen asiakaspalvelusta Ivalosta tai Inarista Tarvepuuta ei saa ottaa kansallispuiston alueelta, ei edes maapuuta.	Metsähallitus myy kaivajille kansallispuiston ulkopuolelta hakkuutähdelupia polttopuiksi hintaan 12,40 €/m³ (sis. alv 24 %). Pienin laskutuserä on 20 €. Polttopuuluvan voi ostaa Metsähallituksen Keski-Lapin toimipisteestä: Jäämerentie 6, Sodankylä. Tiedustelut Pekka Leskinen, puh. 020 639 7303. Tarvepuuta ei saa ottaa kansallispuiston alueelta, ei edes maapuuta.
Lisätiedustelut	Irja Mikkonen puh. 020 639 7724 irja.mikkonen@metsa.fi os. Metsähallitus, PL 36, 99801 Ivalo	Irja Mikkonen

	Ivalojoki sivuhaaroineen (Kutturin suunta)	Keski- ja Itä-Lapin alue *
	Karttaliitteen (katso s. 25) mukaisesti; Luontopalvelujen alue POHJOLA PANKKI FI07 5000 0120 2512 92 Metsätalouden alue POHJOLA PANKKI FI83 5000 0120 1439 03	POHJOLA PANKKI FI83 5000 0120 1439 03 Metsähallitus Metsätalous * (Sodankylän, Savukosken, Sallan, Pelkosenniemen ja Kemijärven kuntien alueilla sijaitsevat Metsähallituksen hallintaan kuuluvat alueet, pois lukien Lapin Luontopalveluille kuuluvat suojelualueet)
	Huoltoluvan voi tilata postitse tai käymällä: – Luontopalveluiden alue: Virastotalo Ivalo, Irja Mikkonen, PL 36, (Ivalontie 10), 99801 Ivalo, puh. 020 639 7724, irja.mikkonen@metso.fi – Metsätalouden alue: Heikki Remes, Jäämerentie 6, 99600 Sodankylä, puh. 020 639 7355, heikki.remes@metso.fi	– Metsätalouden alue: Heikki Remes, Jäämerentie 6, 99600 Sodankylä, puh. 020 639 7355 heikki.remes@metso.fi
	Lupa tarvitaan aina, kun liikutaan rakennetun metsäautotien ulkopuolella. Kesäaikaista maastoliikennelupia myönnetään vain jo selvästi olemassa oleville maastourille. Kirjallinen lupahakemus karttoineen (esitetty ajoura) lähetetään osoitteeseen tai sähköpostitse: Metsähallitus, Luontopalvelut, Irja Mikkonen, PL 36, 99801 Ivalo, puh. 020 639 7724, irja.mikkonen@metso.fi Metsätalous, Heikki Remes, Jäämerentie 6, 99600 Sodankylä, puh. 020 639 7355, heikki.remes@metso.fi	Keski- ja Itä-Lapin alue myöntää tarvittaessa maastoliikennelupia kullanhuuhtontaluoiden huoltoon. Kirjallinen lupahakemus karttoineen (esitetty ajoura) lähetetään osoitteeseen tai sähköpostitse: Heikki Remes, Jäämerentie 6, 99600 Sodankylä, puh. 020 639 7355, heikki.remes@metso.fi
	Metsähallitus, Luontopalvelut myy alueiltaan kaivajille maapuuta (=liekopuut, juurakot, kuivat oksat ja hakkuutähteet) polttopuiksi hintaan 15 €/m³ (sis. alv 24 %). Pienin laskutuserä on 20 €. Metsähallitus, Metsätalous myy alueiltaan kaivajille hakkuutähdellupia (oksat, hakkuutähteet – ei liekoja ja juurakoita) polttopuiksi hintaan 12,40 €/m³ (sis. alv 24 %). Pienin laskutuserä on 20 €. Polttopuuluvan voi ostaa Metsähallituksen Ylä-Lapin toimipisteestä (ei asiakaspalvelusta): Ivalontie 10, Ivalo. Tiedustelut Ari Huru, puh. 020 639 7738. Polttopuuluvan Luontopalvelujen alueelle voi ostaa Metsähallituksen asiakaspalvelusta Saariselän Kiehisestä, puh. 020 639 7701.	Metsähallitus myy kaivajille hakkuutähdellupia polttopuiksi hintaan 12,40 €/m³ (sis. 24 % alv). Pienin laskutuserä on 20 €. Polttopuuluvan voi ostaa Metsähallituksen Keski- ja Itä-Lapin toimipisteistä: Jäämerentie 6, Sodankylä. Tiedustelut: Pekka Leskinen, puh. 020 639 7303 Samperintie 32, Savukoski. Tiedustelut Jari Kantia, puh. 020 639 7576.
	Metsätalouden alue: Heikki Remes Jäämerentie 6, 99600 Sodankylä puh. 020 639 7355, heikki.remes@metso.fi Luontopalveluiden alue: Irja Mikkonen puh. 020 639 7724, irja.mikkonen@metso.fi	Heikki Remes Jäämerentie 6, 99600 Sodankylä puh. 020 639 7355 heikki.remes@metso.fi

Kullankaivaja jätteenhaltijana

Ryhtyessään itselliseksi kullankaivajaksi saa oikeuden huuhtomalla hyödyntää lupapaperissa lueteltuja maan rikkauksia. Samalla saa ison nipun velvollisuuksia. Yksi näistä velvollisuuksista on jätteenhaltijana osallistua jätelain mukaiseen järjestettyyn jätehuoltoon.

Se aika, jolloin **Isolan Jaskan** siistit säilyketölkkipinot kämpän nurkalla tai **Raumalan Nipan** resut kumisaappaat Saapasjätkän laidalla olivat vielä mediassakin mainittuja nähtävyyksiä, on mennyt historian kaatopaikalle. Eikä muita kaatopaikkoja nykylain mukaan enää ole olemassakaan.

Kullanhuuhdontalupa muodostaa kiinteistöön vertautuvan yhdyskuntajätettä tuottavan paikan ja paikkaa hallitseva kullankaivaja on

muiden arvonimiensä ohella jätteenhaltija. Sillä onko luvanhaltija jonakin kesänä paikan päällä lainkaan tai tuottaako yhteiskuntajätettä siwapussillisen vai jätessäkillisen tai peräti ei yhtään, ei myöskään ole merkitystä jätemaksun määräämiseen. Tämä perustuu jätelain 32. ja 80. pykälään ja on koeponnistettu mm. KHO:ssa jo aikanaan, kun valtauksille määrättiin ensimmäiset jäte- ja ekomaksut Inarin kunnan alueella. Lapco on ystävällisesti laittanut tämän päätöksen KHO: 2003:62 etusivulleen tutustuttavaksi.

Huhujen mukaan Tukholmassa on kuulemma testattu joitakin vuosia sitten vaakoja, joilla jätteet punnitaan ja jonka perusteella jätehuollosta laskutetaan. Teknologia ei vielä vakuuttanut suurkaupungissakaan, joten mm. Kutturantien varteen tai Lemmenjoen Kulta-

haminaan ei tätä järjestelmää ole vielä saatu. Sen vuoksi Lapin jätehuoltokuntayhtymä Lapeco laskuttaa toiminta-alueellaan jätehuollon toteutuksen koko Suomessa voimassa olevan tasataksajärjestelmän mukaisesti.

Voimassa olevan taksan mukaisesti luvitetut kullanhuhdontatukikohdat osallistuvat Lapin puhtaana pitämiseen 65 euron aluekeräysmaksun ja 26 euron ekomaksun maksamalla. Ja tietenkin muutenkin vastuullisella ja ympäristöarvot huomioivalla hyvällä kullankaivutavallaan. Taksa on samansuuruinen kuin Lapecon alueella olevissa vapaa-ajan asunnoissa.

Mahdollisuus jätemaksun kohtuullistamiseen

Jätehuollon kulut kattavan ja tasapuolisen jätemaksutaksan laatiminen on pitkien välimatkojen moni-ilmeisessä Lapissa jätehuoltoyhtiölle arvatenkin haastavaa. Jotta kokonaisuuden hallinnointi ei olisi liian helppoa ja kaavamais- ta, on Lapeco kirjannut jätemaksutaksansa lukuisia mahdollisuuksia hakea maksun kohtuullistamista.

Maksun kohtuullistamista on haettava Lapecolta kirjallisesti ja ilman muuta sellaista kannattaa hakea aina, kun kohtuullistamisperusteet täyttyvät.

1. Lähtökohtaisesti kullanhuhdontalupa-alueesta tai kaivospiiristä maksetaan jätemaksutaksan mukaiset maksut.
2. Jos kullankaivajalla on omassa käytössään Lapecon toiminta-alueella toinen kiinteistö – asuinrakennus tai lomakiinteistö – voidaan halvempi Lapecon maksuista puollittaa. Tämä perustuu siihen, että jätteenhaltijan ei voida katsoa tuottavan jätettä kahdessa paikassa samaan aikaan. Toisessa paikassa roskapussit alkaisivat haisemaan. Mikäli kiinteistöllä on useampi omistaja, päätös tehdään määräajaksi, korkeintaan

vuodeksi kerrallaan ja hakemuksen perusteeksi on esitettävä asuntokohtainen selvitys kiinteistön omistajista, esim. isännöitsijätodistus. Valitettavasti tämä maksuhuojennuksen perusteluksi vaadittu dokumentti on usein maksullinen ja varsinainen rahallinen hyöty jääkin näin ollen pieneksi.

Lisäksi nykyisin suosituilla kimppevaltauksilla on kaikilla luvanhaltijoilla oltava muutakin kiinteistö-omistusta Lapecon toiminta-alueella. Yksikin tässä mielessä ulkopuolinen osakas johtaa täysimääräiseen taksaan.

3. Mikäli jätteenhaltijalla on useampi kiinteistö Lapecon toiminta-alueella siten, että niiden keskinäinen etäisyys on maksimissaan 10 kilometriä, voidaan näitä koskevat jätemaksut yhdistää. Tämä on yleisin kullankaivajaa koskeva huojennusperuste ja sitä kannattaa hakea mikäli hallinnoi kah- ta tai useampaa lähekkäin sijaitsevaa kullanhuhdontalupa-aluetta.

Lapecon jätetaksan soveltamisohjeissa kokonaan yhden henkilön tai saman perhekunnan omistuksessa oleva kullankaivua varten perustettu yhtiö tai toiminimi rinnastetaan jätemaksun kohtuullistamisasiassa yksityiseen jätteenhaltijaan silloin, kun muut kohtuullistamisedellytykset täyttyvät. Ilman osakasluet- teloa tai muuta vastaavaa dokumenttia huojen- nusta ei voida tässäkin tapauksessa myöntää.

Jätemaksuja alkaa tipuskella kullankaiva- jille huhtikuun lopussa ja maksut erääntyvät toukokuussa.

Muista maksusi ja tilastotietojesi ilmoittaminen

Kullankaivajan tulee antaa vuosittainen selvitys kullanhuuhdonnasta kaivosviranomaiselle Tukesille maaliskuun loppuun mennessä. Tukes on muistuttanut näitä raportteja puuttuvan edelleen myös aiemmilta vuosilta.

Lomake ”Vuosittainen selvitys kullanhuuhdonnasta” löytyy Tukesin sivuilta osoitteesta www.tukes.fi ja siellä valikon ”Tietopalvelut” kohdasta ”Kullanhuuhdonta”. Täytetyn lomakkeen voi lähettää sähköisesti.

Lapin Kullankaivajain Liiton yhteisvaltauksilla kaivaneiden on tullut muistaa jättää kyseiset tiedot liiton valtauksilla oleviin ilmoituslaatikoihin. Tiedot voi lähettää myös kirjeitse tai liiton kotisivujen kautta osoitteessa www.kullankaivajat.fi.

Kullankaivajan tulee maksaa vuotuinen kullanhuuhdontakorvaus kullanhuuhdontalupa-alueilta (50 €/ha) tai kaivospiirimaksu (50 €/ha) maanhaltijalle eli Metsähallitukselle 15.3. mennessä. Metsähallitus ei lähetä laskua kyseisistä maksuista. Muista sinä omatoimisesti maksaa.

Metsähallitus tekee maksujen laiminlyömisestä ilmoituksen kaivosviranomaiselle, joka laskee valmisteltavana olevan lupapäätöksen työpöydälle ja muotoilee luvanhaltijalle kirjelmän, jossa kehoitetaan välittömästi hoitamaan puuttuva maksu luvan rauettamisen uhalla. Taas on kaivosviranomaisella joutunut keskeyttämään hyödyllisen ja tuottavan työnsä eli lupavalmistelun meitä ohjatakseen. Ei hyvä.

Lupakäsittelyssä olevasta alueesta ei korvasta luonnollisesti tarvitse maksaa. Kullanhuuhdontalupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi on kullanhuuhdontakorvaus maanomistajalle suoritettava yllämainittuna ajankohtana tai viimeistään 30 vuorokauden kuluessa lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Tarkista samalla jäsenmaksutilanteesi tämän jäsenlehden osoiteprintistä. Maksut on merkitty kahden vuoden seurantajaksolla. Jos jotakin liitolle kuuluvaa on jäänyt lompakkoosi, tarkista jäsenmaksuohjeet jäsenlehti Prospäkkärin numerosta 4/2017 tai kotisivuiltamme ja hoida asia kuntoon.

Kuvassa ei ole Monosen Terho ja kivenkerääjät, kuten Prospäkkärissä 4/2017 väitettiin. Kuvassa ovat 30-grammisen Kultainen Minna -isommushipun kerääjät Harri Rasku (vas.) ja Anssi Niemelä luovuttamassa hipun kopiota liiton varapuheenjohtaja Maija Vehviläiselle.

Oikaisu kesän 2017 kuulumisiin Ivalojoeki-alueelta

Vaikka tekstinkäsittelyohjelmia käytetään miljardeissa tietokoneissa ja periaatteessa kyseessä on universaalisti yhteensopiva yleistyökalu asiakirjojen luomiseen ja välittämiseen, sattui se miljardisensimmäinen yhteensopimattomuustilanne taas tieteenkin Prospäkkärin toimitukselle. Kyseessä oli **Vehviläisen Maijan** kaivukauden 2017 kuulumiset Ivalojoen alueelta, mistä kerrottiin Prospäkkärissä 4/2017.

Neljästä yrityskerrasta huolimatta Maijan jutun hännät jäivät jonnekin Rovaniemen ja Inarin välille ja siitä syntyi harmillinen epäloogisuus jutun kuvitukseen ja kuvateksteihin. Täydennetäänpä tarina nyt vilpittömien pahoittelujen kera.

Edellisessä numerossa tapahtunutta: Muutama tierumpu oli myös huonossa kunnossa ja Metsähallitukselta saatiin niiden kunnostamista varten kolme rumpua.

Ja näin tarinan piti jatkua: Ne on tarkoitus vaihtaa kunhan saadaan paikalle kone, jolla

rummut saadaan vaihdettua. **Jokelan Jari** on luvannut laittaa pari rumpua paikalleen, kun syksyn aikana tuo koneen Palsilta pois. Tie saatiin loistavaan kuntoon ja kyllä tien kuntoa kesän aikana kehuttiinkin kovasti, jopa Metsähallituksen vuokratämpille meneville turisteille oli tien kuntoa kehuttu, kun olivat hakeneet kämppien avaimia. Hyvä me ja kiitoksia kaikille talkoisiin osallistujille.

Tankavaarassa SM-kisojen yhteydessä liitolle lahjoitettiin kopio kesällä 2016 Elsaajalta löytyneestä 29,6 g Kultainen Minna -hipusta. Ilmajokelaiset kaverukset **Anssi Niemelä** ja **Harri Rasku** olivat teettäneet hipusta kopiot ja luovuttivat yhden kopion Lapin Kullankavajain Liitolle ja pojat toimittivat kopion hipusta myös Kultamuseolle. Pojat luovuttivat kopion minulle, jonka olen luovuttanut edelleen **Rajan Hannulle**. Hanski puolestaan on toimittanut kopion liiton toimistolla olevaan Lapin isommushippujen kopiokokoelmaan.

Pojille suuret kiitokset lahjoituksesta.

T: MAIJA

Pysyykö käsissäsi vasara vai vesuri tai pensseli vai printteri?

Kullanhuuhdonnan MM-kisat satoine kansainvälisine vieraineen palaa juurilleen Tankavaaraan kesällä 2019. Mitäpä jos tehtäisiin yhdessä tulevista kisoista parhaat koskaan! Sinunkin talkooapusi on tärkeä voimavara asian toteutukseen. Kisapaikkojen kehittämistä jatketaan jo tulevana kesänä. Heinäkuun SM-kisat toimivat hyvänä kenraaliharjoituksena.

Tankavaaran 'montulle' rakennetaan talkoolaisille uusi ruokapaikka, hipunlaskenta- paikkaa väljennetään ja tulospalvelun tiloja kunnostetaan. Lisäsi alueella tehdään yleisen siisteyden parantamiseksi kantojen poistoa, pusikoiden raivausta, katsomon siistimistä jne., lisäksi siellä täällä pikkuhommia kirvesmiehelle ja maalarille. Ammattimaista sähköasentajaa kaivataan myös, muihin hommiin saat opastuksen paikan päällä. Kokemattomillekin löytyy kyllä sopivaa tekemistä.

Itse kisojen aikana tarvitaan allasvalvojia, hiekkamiehiä, numerolapun jakajia, hipunlaskijoita, ruuan kuljetusta ym. logistiikkaa. ”Tornissa” pääset käyttämään ajanottojärjestelmää (Excel-kokemus on eduksi), kisatoimistossa pääset puhumaan kielillä kansainvälisten vieraiden kanssa. Töitä löytyy ja yhdessä tekeminen on mukavaa.

Talkoolaisille on tarjolla 3 aterialla päivässä sekä kahvit. Majoituksen osalta kisaviikko on haasteellinen, oma majoitus olisi eduksi. Talkoisiin osallistuminen ei estä kilpailemista. Talkootyötä löytyy jo aiemmin kesälläkin, mutta homma kiihtyy viimeistään viikkoa ennen kisoja. Tulevan kesän osalta siis Kutturin kisojen (14.7.2018) jälkeen.

KIINNOSTUITKO?

- ota yhteys talkootöistä: Marko Touru, 0407441710 info@tankavaara.fi
- tai suoraan kisatalkoisiin: Esko Orava 0400 323433 tai esko.orava@suomi24.fi

Omasta puolestani kutsun SINUT mukaan, terv. Jouko Korhonen

- Tarkastaa
- Toimii
- Tehostaa

VENEKULJETUKSET LEMMENJOELLA

Tavarakuljetukset kulta-alueelle

Veikko Jomppanen

0400 137 090

Polttopuuta metrisenä halkona.

Kysy myös poronlihaa

Juhani Pekkanen muistoksi

*Ohjeita korvasienen
kotitarvepyydystäjälle*
29.11.94

Korvasienen metsästys on erittäin herkkä ja vaativa laji. Aktiiviselle harrastajalleen se kuitenkin suojattoman kehittymismahdollisuuden ja ikimuistoisia nautinnon hetkiä.

Valmistelut on suoritettava huolella. Vääränsäiset varusteet, huono keskittyminen ja yliollainen suhtautuminen johtavat vain surkeaan epäonnistumiseen ja turhaan suivautumiseen koko asiaan. Myös aikaa on varattava pyyntiretkelle riittävästi. Jos mahdollista, kannattaa maastoon tutustua etukäteen. Kuuluisimmat paikat lienevät Oulusta noin 8 kilometriä Muhoksen suuntaan sekä 12 ja 16 kilometriä Oulusta Kuusamoon päin.

Alkuun tarvitaan Mora-puukko ja polkupyörä (Crescent, Peugeot tai vastaava). Sitten ajetaan viinakauppaan ja ostetaan 2 pulloa Koskenkorvaa. Mora-puukko pannaan myös muovikassiin. Suunnataan pöllilanssille, jossa on ylivuotinen parkkikas. Välillä voi ottaa kossuryypyn. Pyörä asetetaan pinoon vasten. Pinoon vedetään pöllä 20” korkeudelta puolitoista jalkaa näkyville. Tästä yläpuolelta, 28 asteen kulmasta yläviistoon vedetään toinen pöllä, 1 Ft:n pituuteen. Kassi pannaan roikkumaan ylempään ja istutaan alemmalle pöllille. Otetaan kossuryyppeä.

Sitten lähdetään puukon kanssa valitsemaan korvasienentainnutussauvaa. Paras tainnutussauva löytyy kosteikon lähellä kasvavasta nuoresta pihlajasta. Sauva on tyvestään 1” paksuinen ja 32” pitkä. Tyvestä jätetään kädensijaksi 6” kuorimatta, sitten kuoritaan 1,5”, sen jälkeen kuoritaan myötäpäivään 1/82 levyistä spiraalia niin, että kärkeen jää myös kuusi tuumaa kuorimatonta. Otetaan kossuryyppeä.

Nyt istutaan pöllille, ja jäädytään odottamaan kunnes parkkikasasta alkaa kuulua rapinaa ja kor-

Kullankaivaja Pekkanen virkalakissa oli siipimutteri, jota oli kätevä löysätä jos ruuvi tuntui olevan liian kiireällä. Kuva: Tytti Bräysy

vasieni putkahtaa esiin. Sauvalla isketään sieni tainnoksiin – ei hakata saalista tohjoksi, taikka sivalleta viuhuvalla lyönnillä taivaan tuuliin – vain napakka isku notkealla ranteella. Jäykällä ranteella ja liialla voimankäytöllä mokaat homman varmimmin.

Tainnutettu korvasieni katkaistaan morapuu-kolla ja pannaan muovikassiin. otetaan kossuryyppeä. Samaa toistetaan kunnes sieniä on haluttu määrää. Jos korvasieniä ei heti alakaan kuulua, voi odo- tellessa ottaa vähän kossua.

Jos ensimmäisen pullon kuluessa ei ole ilmes- tynyt yhtään sientä, on jokin mennyt vikaan ja on- kin parasta yrittää toiste paremmalla onnella. Pa- luumatkalla voi poiketa jonkun kaverin luona ja ryyppätään pois se toinen pullo.

PENTTI HIKKALA

“Te Jukan ystävät järjestitte Miessillä jäähyväiset 10.9.2016 – samana päivänä kuin me omaiset vie- timme muistotilaisuutta Oulussa. Viime kesänä, heinäkuussa 2017, pääsimme me siskotkin tutus- tumaan Jukan Lapin-perheeseen tuodessamme tuh- kauurnan Miessijoen kämpälle. Sen käynnin sisäl- tämät keskustelut ja monenlaiset muistelukset jää- vät ikuisesti mieleemme. Erityisesti haluamme kiit- tää Telilän Mikaa ja Terhiä sekä Oravan Mauria val- tavan ystävällisestä vastaanotosta, kuljetuksista ja opastuksesta.

LÄMPIMÄSTI TERVEHTIEN
JUKAN SISKOT HILKKA JA TUULA
SEKÄ TUULAN TYTÄR MARIA”

Olavi Jomppasen muistoksi

*Näkemiin, ystäväni, näkemiin.
Näkemiin kättä paiskaamatta,
lopuksi naurahtamatta
Olli Joutsensukuinen, sanoitta
äläkä sure, turha tuskitella mokomaa
ei tässä elämässä ole uutta kuolla
eikä elää, tietenkään, sen uudempaa*

YESENIN – SAARITSA –
PERONIUS – SAVIHARJU

Myyntitykki Jarmo Lappalainen 1990-luvun alkupuolella Lemmenjoen Kultahaminassa. Jarmo sellaisena kuin monet meistä hänet muistavat. Istumapöllin päällä poronnahkapussillinen kauppatavaraa. Kuva: Kai J. Rantanen

Jokainen kullankaivaja on laulun arvoinen

Kultaseminaariristeilyllä Prospäkkärin päätoimittaja sai taas tervetullutta palautetta, osin tosin ansiottaan. Moni jäsen oli harmissaan siitä, ettei oltu onnitetu merkkipäivänä ja vanhojen väärtien juhlapäivätkin olivat menneet ohi, kun niitä ei kattavasti enää Prospäkkärissä julkaista.

Prospäkkärin toimitus on ollut samassa uskossa kuin moni asiaa harmitellut jäsenemekin. Olisi voinut kuvitella, että sellaiset jäsenet, jotka tahtovat, että ei onnittelaisi, ilmoittaisivat asian toimitukselle. Tietosuojavaltuutettu teki kuitenkin selväksi, että asia toimiikin nurinkurisesti ja nimenomaan pitää erik-

seen saada lupa onnitella.

Meitä on kuitenkin jo yli 4000 ja tämä käytäntö on harmittavan kankea ja työläs. Hutejakin tulee väistämättä, siitä vilpittömät pahoittelut.

Toinen asia on muistokirjoitukset. Jokainen kullankaivaja on laulun arvoinen tässäkin suhteessa. Liiton kotisivuilla on erillinen osasto muistokirjoituksille. Siitä voisi muodostua eräänlainen virtuaalinen nuotiopiiri, jonka ääressä voitaisiin kokoontua muistelevaan pehmeämpien monttujen ääreen päässeitä kullankaivajaväärtä.

Merkkipäivät Kultaiset onnittelut kultamiehille!

Toivoo LKL ry

75 v.

2.1.	Kari Wilkman, Espoo
27.1.	Veikko Karjalainen, Kalajoki
6.3.	Seppo Salmi, Kotka

70 v.

22.11.2017	Keijo Salonen, Tampere
15.1.	Veikko Heikkinen, Joutseno
29.4.	Seppo Ramu, Hamina
30.4.	Pertti Kauppinen, Kajaani

60 v.

5.1.	Jari Laakkonen, Raisio
1.3.	Pertti Rantanen, Hämeenlinna

Kaivosseminaari 2018

Saariselkä 6.–8.6.2018

Suomen kaivosteollisuusalan ammattilaiset kokoontuvat Suomen Kaivosyrittäjät ry:n ja Lapin Kullankaivajain Liiton järjestämään seminaariin Inarin Saariselälle. Kaivosseminaari 2018 pidetään Lapland Hotels Riekkolinnan kokous- ja konferenssitilassa.

Vuonna 2018 vietetään Lapin kullan löytymisen 150-vuotisjuhlavuotta. Seminaari keskittyy tähän teemaan ja tuo esille Lapin kullan historiaa ja nykypäivää sekä ideoi tulevaisuutta.

Seminaarin pääsisällöt ovat:

Ke 6.6.2018

- Ekskursio Boliden Kevitsa
- Tutustuminen kullanhuuhdontaan
- Työpaja: Pienkaivostoiminnan ja pienrikastuksen mahdollisuudet Lapissa (Lapin kultamailla)

To-pe 7.–8.6.2018

- Valtiovallan, aluehallinnon ja alan edunvalvonnan terveiset
- Kulta- ja metallikaivokset
- Kultakaivosprojektit
- Kultamalmin etsintä ja siihen sisältyvät prosessit
- Lapin kultaa 150 v.

Tarkemmat tiedot ja ilmoittautumisohjeet lähempänä seminaarin ajankohtaa. Tervetuloa kuuntelemaan, keskustelemaan ja tutustumaan alan ajankohtaisiin aiheisiin!

Lisätietoja:

Suomen Kaivosyrittäjät Ry

Harri Siitonen, puh. 0400 953 676, harri_siitonen@hotmail.com

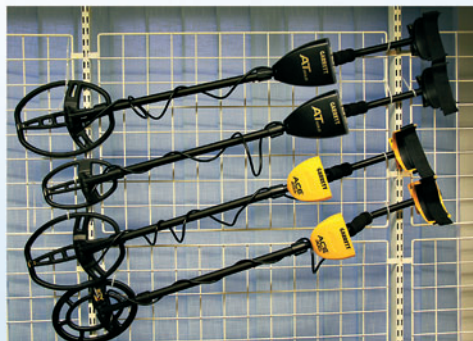
.5362

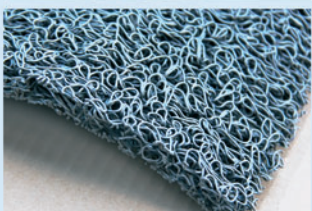
Posti Green

Lapin kultaa

tarinoina ja hippuina

METALLINPALJASTIMET harrastukseen ja hyötykäyttöön
Kullanetsintä, aarteet, historialliset esineet ym. Tänä keväänä on ilmestynyt **UUTUUS**-paljastin **MINELAB Equinox 800**, oma asetus kullanetsintään. Taajuusalueet 5–40 kHz. Mineralisoidussa maassa (rauta-hiekkaa) kultahiput löytyvät taajuusalueilla 20–40 kHz.

VASKOOLIT, metalli, muovi – pienet ja isot alkaen 25 cm
– Klondike, Estwing, Keene, Garrett, Jobe, Scurry

RÄNNIT JA RIHLAT

– alumiinirännit, spagettimatot, letkut, imurit

KIRJAT ja LEHDET

– Kullankaivajan opas, uudet ja vanhat Lappikirjat

Jälleenmyyjämme Lapissa: Kaunispään Huippu, Kuukkeli, Savottakahvila,
Kutturantien Kultakioski, Kiehin, Siida

Tilaukset nettikaupasta
www.hipputeos.fi

Lappikirjat, kullankaivuvälineet, kultahiput

Hipputeos Oy varastomyymä Kivenhakkaajantie 3, Kerava, soita 040 5454833

KATSO: Suomen suurimmat kultahiput sekä tarinoita kultamailta
www.kultahippu.fi